

Petr Směja

Na vlastní kůži

Petr Směja

Na vlastní kůži

Ilustrace: Aleš Leznar

Copyright © Petr Směja, Brno, 2002
Ilustrace © Aleš Leznar, Brno, 2002

ISBN 978-80-260-1129-3

Slovo úvodem

Značnou část svého života jsem prožil jako muzikant s kytarou na krku, nebo v horách, s pohorkami na nohách a lanem v ruce. Své zážitky jsem se pokusil vtěsnat do několika příhod.

Doufám, že ty bigbítácké osloví nejen mé vrstevníky, kteří zažili éru Beatles, ale i ty mladší.

Příhody horské jsou určeny především milovníkům hor, ale snad zaujmou i ostatní čtenáře.

V příhodách ze života bych si přál, aby se v nich našel skoro každý.

Snad si vyberete. Příjemné čtení!

Petr Směja

P.S. Některá jména jsem trochu pozměnil, ale skutková podstata činu, jak říkají kriminalisté, je pravdivá.

*Neexistuje nic, co by člověk nemohl dělat, pokud chce.
Prostě to dělá a hotovo.*

William Saroyan

Tuto knihu věnuji svému synu Filipovi

Část první

Příhody ze života

Skleróza na druhou

Na každého z nás číhá a dříve či později udeří v plné síle. Projevuje se různě, ale takřka vždy v nejméně vhodnou dobu. Zabouchlé dveře od bytu s klíči uvnitř, když jste jen v papučích a tričku a jdete si pro noviny. Silniční policejní kontrola, když jedete do divadla, spěcháte a doklady máte jak na potvoru v tom druhém saku, které zůstalo viset doma na věšáku poté, co jste se převlékl do gala. Náhodné setkání po letech s přítelem, se kterým si půl hodiny povídáte, oslovujete ho „Pavle“, a on vás jemně upozorní, že se jmenuje Lukáš a loni na dovolené v Itálii jste ho nemohl potkat, protože tam nikdy nebyl. Navíc byl tou dobou v nemocnici na operaci. Ve snaze zachránit situaci řeknete na závěr „Pozdravuj otce“. Po jeho rozpacích a sdělení, že jeho otec před pěti lety umřel, se konečně rozloučíte a jste svobodný na duchu.

Pokud se ve vypjatějších situacích a ve spěchu stáváte nervózní a roztěkaný, inkubační doba nemoci je velmi krátká a choroba propuká najednou.

Chci vám teď povyprávět, jak zákeřně přepadla mě, a to v několika rychle po sobě jdoucích etapách, v momentě, kdy jsem to nejméně očekával a nebyl tudíž vůbec připraven jí čelit.

Stalo se to před pár lety v Nepálu, kdy jsem se pokoušel o Mera peak (6476m) v Himálaji. První dny po příletu jsme strávili v Káthmandú a pomalu si zvykali na zdejší klima, smog, randál, milé lidi, potulné psy, úzké uličky, obtěžující prodavače, špínu a smrad. Prostě na asijskou romantiku. Nervozita před odjezdem do hor narůstala, neboť neustále přšelo a my museli na poslední chvíli kupovat velké pláštěnky a peleríny na batohy, i když jsme

byli před odletem stále ujišťováni, že v Nepálu v pomonzunovém období prší jeden den v měsíci. Nutno dodat, že jeden den v měsíci nepršelo. Čekal nás obávaný noční asi třináct hodin trvající přejezd místním autobusem značky Tata (nebo Baba?) na vzdálenost 130 km přes hory a doly do osady Jiri. K tomuto přesunu jsme si měli připravit tato zavazadla:

- batoh, který si sami v horách poneseme
- vak pro nosiče s věcmi, které budeme potřebovat k táboření
- a později na ledovci
- věci, které chceme zanechat v hotelovém depozitu a dostaneme se k nim až po návratu z hor
- věci do autobusu, jako jídlo, pití a teplé oblečení, neboť v noci bude zima a naše batohy na střeše

Jak vidno, pro nerozhodné dosti tvrdý oříšek. Několikrát jsem věci přemístil z jednoho zavazadla do druhého a s klidným srdcem nastoupil do autobusu, abych po příjezdu do Jiri zjistil, že polar bundu, čepici a rukavice jsem nechal na pokoji hotelu v Káthmandú. Budou se mi určitě hodit do letadla při zpáteční cestě. Naštěstí jsem si s kamarádem vyměnil svetr za bundu, rukavice jsem měl ještě jedny do rezervy a čepici jsem koupil v Lukle.

Druhý den pochodu ve vesničce Kenja jsem si uvědomil, že nemám hůlky. Nechal jsem je asi ležet předchozí večer u zdi lodže. Už jsem se smířil s jejich ztrátou, když mi je ráno k mé velké radosti předala jedna stará Nepálka, babice kůže a kost, se slovy: „Your sticks, sir“, a já mohl pokračovat.

To jsem ještě ovšem netušil, že moje choroba pokračuje plíživě do třetího, nejhoršího stadia.

Čtvrtý den jsem v jedné lodži neprozíravě pohrdl čajem a dal si své oblíbené kafičko. Samozřejmě s mlékem a bohužel s jačím. Během hodiny jsem pak měl co dělat, abych stačil shodit batoh ze zad, vběhnout do lesa a vyčistit si totálně útroby. Takto odlehčen jsem vesele pokračoval čtyři kilometry dolů k řece a pak strmě nahoru další čtyři km do osady Ringmo – cíle dnešní etapy. Unaven, ale šťastný, že mám pro dnešek všechny útrapy za sebou, zasedl jsem v lodži ke stolu a objednal si spolu s ostatními večeři: dhal-bat (nepálské národní jídlo, skládající se z brambor, rýže

a čočkové omáčky) a čapátí – chutné placky z ječmenné mouky. Při čekání na tuto božskou manu jsem mimochodem zjistil, že nemám čím zaplatit, rupie i dolary byly fuč. Aby katastrofa byla úplná, postrádal jsem také pas, zpáteční letenku, trekking permit, peak permit a pojištění. Už jsem se v duchu viděl, jak pasu do konce života jaky na širých horských pláních Solo Khumbu. Hned se mi vybavila černá ledvinka se všemi doklady, jak jsem ji zanechal na pařezu při své urgentní potřebě. Oznámil jsem tuto „radostnou“ zprávu našemu vedoucímu, který zbledl ještě víc než já v představě martýria s vystavováním nového pasu a letenky. Mazal jsem jak o závod s čelovkou na hlavě, neboť v devět večer je v říjnu v Nepálu již naprostá tma. Dole u řeky potkávám opoz-

dilce, kteří v rámci vylepšení kondice odmítli služby nosičů a 30 kg těžký batoh si nesou sami.

Vesničané na mě zírají jako na přízrak, nechápajíc proč někam utíkám v noci a ještě do kopce. Celou cestu si hlasitě a sprostě nadávám. Totálně schvácený dorazím na místo, kde jsem opustil stezku. Podle vlastního aroma jsem bezpečně našel inkriminované místo. Ledvina se na mě výsměšně dívala z pařezu a mně spadl kámen se srdce.

„Za blbost se platí,“ říká jedno pravdivé pořekadlo.

Ale je to opravdu blbost nebo ta nemoc... jak se jenom, kruci fix, jmenuje?

Finta bostonského škrtiče

Možná někteří z vás, co jsou dříve narozeni, viděli nervy drásající americký thriller s názvem „Bostonský škrtič“. Tento film, natočený podle skutečné události, je o chlápku, který se stal po několik měsíců postrachem všech bostonských žen. Jinak v soukromí byl spořádaným otcem rodiny se dvěma dětmi a v práci neměl žádné problémy. Jednou za čas jej však posedlo neodolatelné nutkání a musel jít vraždit. Svě oběti vždy uškrtil dámskou punčochou. I po několika mordech ho však policie stále nemohla dopadnout a tápala ve slepé uličce. Celé město bylo naruby, o případu se psalo na titulních stránkách novin a v rádiu i v TV vysílali každý den ve zprávách varování, aby osamělé ženy doma neotvíraly neznámým osobám.

Vrah byl ovšem velmi chytrý a vymyslel si jednoduchý a přitom geniální trik, založený na psychologii.

Zazvonil dole u domovních dveří a ohlásil se jako instalatér.

„Paninko, tak já se jdu podívat na tu koupelnu, prý vám teče baterie.“

„O tom nic nevím, manžel není doma a žádnou opravu jsme si neobjednali.“

„Tak to je divný. Mistr mě poslal sem. Mám to tady napsaný černý na bílým. No co se dá dělat. Můžu přijít jindy.“

„Ále, tak když už jste tady...“

Kdyby vrah dále naléhal, určitě by jej žena dovnitř nevpustila. Takhle jí přišlo „instalatéra“ líto, že by se musel i s náradím obtěžovat ještě jednou a svou důvěřivost zaplatila životem.

Po shlédnutí filmu jsem si říkal, že tohle přece není možné a že si filmaři skutečný příběh trochu vylepšili, aby byl napínavější.

"PANINKO, JÁ SE VÁM JDU
MRKNOUT NA TU KOUPELNU"

Přesto se mi po čase přihodilo něco podobného a bohužel jsem se sám ocitl v roli oběti.

Abych vás nestrašil, nešlo tentokrát o vraždu, ale o podvod s bytem. Nicméně finta bostonského škrtiče slavila opět úspěch.

V sedmdesátých letech bylo velmi obtížné sehnat byt. Bydleli jsme s ženou a tříletým Filípkem již několik let u mých rodičů a zoufale jsme potřebovali samostatné bydlení. Byli jsme sice již několik let v bytovém družstvu, ale situace vypadala tak, že se dočkáme dříve vlastní kremace než vlastního bytu. Tehdy jsem dostal spásonosný a přímo osudový nápad – dát si inzerát. Byli jsme rozhodnuti vzít cokoli, ať to stojí, co to stojí. Když tak si půjčíme.

Už to vypadalo beznadějně, když se mi ozval telefonem pán s příjemným hlasem a sdělil mi, že by prodal dvoupokojový byt za šedesát tisíc. To bylo terno. Cena odpovídala tehdejšímu standardu na černém trhu (oficiálně asi sedmnáct tisíc), ale s tím jsme počítali.

Na osobní schůzku přijel pan Zlatohlávek – měl se raději jmenovat Zlatohoubek – obyčejným emběčkem a první dojem byl: dobrosrdečný bernardýn, který by mouše neublížil a stěží spočítá, kolik je sedmkrát osm.

Zavezl nás do Žabovřesk na Vychodilovu č.2 a provedl bytem ve druhém patře, kde nějaká paní zrovna umývala podlahu a moc si nás nevšímalá (ve skutečnosti pravá majitelka bytu).

Byli jsme spokojeni, byt se nám líbil, tak jsme si plácli. Dohodnuto, že za čtrnáct dní vyřídíme na družstvu oficiálně převod bytu na nového majitele, pan Zlatohlávek dostane v obálce svých zasloužených šedesát tisíc a my se můžeme radostně stěhovat.

A teď přijde to hlavní! Týden před předáním bytu telefonoval a už podle tónu hlasu bylo slyšet, jak je nešťastný.

„Mohu se u vás zastavit, nastaly komplikace, chtěl bych to probrat osobně.“

„Samozřejmě, přijedte. Čekám Vás.“

Za půl hodiny dorazil pan Zlatohlávek, očividně zdrcený svým nepříznivým osudem, a sdělil mi, že bohužel z prodeje bytu nebude nic. Je mu hrozně líto, že to nevyšlo. Chtěl nám pomoci, pro-

tože jsme mu sympatičtí, ale nedá se svítit. Na shledanou. Už byl na schodech, když jsem jej zavola zpět.

Představa, že ztrácíme poslední možnost kýženého bytu, mě přiměla jednat.

„Počkejte moment, proč to teď nejde?“

Vysvětlil mi zkrroušeně, že potřebuje rychle peníze na zálohu na nový domek v Soběšicích a nemůže čekat dva týdny na převod bytu.

„Kolik potřebujete?“ vyhrkl jsem neuváženě.

„Stačilo by deset tisíc?“

„To po vás přece nemůžu chtít.“

A bylo to! Půjčku jsem mu vlastně vnutil sám. Kdyby naléhal, pojal bych určitě podezření. Teď jsem si měl vzpomenout na fintu bostonského škrtiče!

„Neblybněte, dyť jsme dospělý lidi. Přece si důvěřujeme,“ přesvědčoval jsem ho zbytečně, protože on mně věřil zcela jistě.

„Tak jo, přijďte zítra k notáři a sepíšeme to jako půjčku,“ dodal jsem ještě v pudu sebezáchovy.

„Zbytek vám dám po převodu bytu.“

Nazítří jsme se sešli u notáře, sepsali doklad o půjčce, notář ověřil úředně pravost našich podpisů, pan Zlatohlávek dostal deset tisíc korun československých a hotovo.

Pak se po něm slehla zem. Když se neozýval ani za týden ani za čtrnáct dní a po telefonu nebyl k dosažení, bylo mi jasné, kolik uhodilo. Pro jistotu jsem si ověřil na družstvu, kterého měl být údajně členem, že žádný pan Zlatohlávek v seznamu současných ani budoucích nájemníků nefiguruje.

A teď babo rad! Poradili jsme se raději s právníkem, který mu poslal poslední varování před trestním oznámením. Bylo mi jasné, že své peníze dostanu nazpět (pokud vůbec) za hodně dlouhou dobu.

Naštěstí jsem měl známého, kterému se neřeklo jinak než Beneček – po jeho milovaném psu boxerovi. Beneček byl již zkušený a světem protřelý muž a tak mi poradil.

„S bandurskou na takového ptáčka jít nemůžeš,“ prohlásil zasvěceně. „Musíš to zkusit jinak, po dobrým.“

Domluvil mi s panem Zlatohlávkem schůzku u něj doma.

Abych se pojistil, vzal jsem Benečka s sebou. Třípokojevý byt v sídlišti, žena i děti doma, na první pohled spořádaná domácnost. Nic, co by vzbuzovalo nedůvěru.

Byli jsme pozváni dál do pokoje, zasedli za stůl a Beneček začal svůj obdivuhodný proslov.

„Podívejte se, pane Zlatohlávek. My chápeme, že každý se někdy dostane do problémů. Vždyť tady Petr...“ a obrátil se přítom významně na mne, „taky mockrát šlápnul vedle.“ (Nevím, co tím Beny myslel, protože kromě šlápnutí do psího lejna jsem žádné problémy se zákonem zatím neměl.)

„Nemáte to oba lehké. Jste otcové a živitelé rodin a každý z vás potřebuje peníze. Petr se živí hraním v kapele, teď zrovna museli koupit syntetizátor a zadlužili se. Však to znáte, ne?“

Pan Zlatohlávek horlivě přikyvoval, protože sám byl zadlužený až po uši.

„Přece byste nedělali jeden druhému potíže. Měli byste si naopak pomáhat.“

Vypadalo to, že se pan Zlatohlávek brzy rozpláče, byl z Benečkových řečí viditelně naměkko.

Asi za čtrnáct dní po ukončení naší mise mi přišla složenka na 10.000,- Kčs. Měl jsem velké štěstí, neboť později jsem se v novinách v černé kronice dočetl, že konečně sklapla klec s krajským přeborníkem v podvodech s byty, pětačtyřicetiletým J.Z., který stačil za dva roky od třiceti šesti občanů vylákat celkem 1.650 000 Kčs. Dostal za to po zásluze – pět let nepodmíněně.

Jeden můj známý na sebe prozradil, že panu Zlatohlávkovi také naletěl. Dal mu 30.000,- Kčs na byt, který samozřejmě nikdy nedostal, a z věznice mu pak poštou docházelo 37,50 Kčs měsíčně.

Pochopil jsem, že Beny vyzkoušel na pana Zlatohlávka stejnou psychologickou fintu „bostonského škrtiče“, jakou předtím použil on na mě.

Kapr sebevrah

Souhlasíte s názorem, že Vánoce jsou stresové svátky? Zvláště pak dny, které jim předcházejí? Nakoupit dárky pro své nejbližší tak, aby o nich nevěděli, a trefit se přitom do módy, střihu, barvy a velikosti není opravdu žádná legrace. Pokud nechcete zůstat u tutovek, jako jsou lux, žehlička či mixér, které končí obvykle po rozbalení u stromečku pláčem, musíte si trochu namáhat hlavu.

Letos jsem ale nic neponechal náhodě a zavčas nakoupil dárky pro manželku, syna i babičku.

Také se stromkem tentokrát nebyly žádné problémy a tak jsem v pohodě, s předstihem několika dnů, očekával Štědrý den.

Zbývala už jen maličkost – vánoční kapr. Vydal jsem se pro něj do hypermarketu Globus. V kádích u stánku plavaly obrovské kusy a to voda údajně ještě zmenšuje.

„Pět kilo padesát.“

„Čtyři kila vosumdesát,“ vyvolával prodavač jak na burze, ale fronta zarytě mlčela.

„Potřeboval bych tak do třech kilo,“ špitl jsem potichu.
„A pokud možno lysce.“

Zapamatoval jsem si otcovu radu z dětství, že lysci mají lepší maso než šupináci. Nevím, jestli je to pravda, ale otec byl rybář a pro mě autorita, tak tomu věřím.

„Takovýho tady nemáme, pane,“ vykřikoval prodavač. „Čeká-
te zbytečně.“

Nikam jsem zrovna nespíchal a trpělivě setrval v zástupu. A vyplatilo se to.

„Dvě kila sedumdesát,“ ozvalo se od pultu.